

Počátký hry Akt

Jára Cimrman

Milí přátelé, jak jste si možná sami přečetli v našem programu, byla hra Akt za Cimrmanova života provedena pouze jednou, a to při kolaudaci tanvaldského hostince Labuť. Spíše než o premiér u jednalo se o takovou katastrofu. Hra propadla na celé čáře. Nikomu se nelíbila. Když tehdy Cimrman z jeviště do zuřícího sál u volal ona dnes už notoricky známá slova... teď jsem to zapomněl! volal...notoricky...volal: „Co v Tanvaldu zavrhováno bude v Praze aplaudováno!“ tušil asi že se sám ovací svých Pražanů ne dožije. Soudím tak z toho, že k rukopisu své hry přiložil jakés i poselství potomkům: Čtete v něm: "Kdokoli se rozhodneš tento můj dramatický štik po mé smrti uvésti, nikterak mne nešauj. Nebudu se zlobiti změníš-li ku své ptřebě některé věty, některou z postavu či celý děj. Mně o myšlénku se jedná. Ta aby zůstal a. Převedete-li si vše do vašich poměrů, které jistě budou jistě neméně zajímavé než naše, já, starý mrtvý klasik, budu v hrobě jen rád. Pouze o jedno prosím, aby se věci nechopil břídil. Věřím, že ujme-li se mé hry nejlepší žijící spisovatel český, bude míti úspěch."

No rád jsem se hry ujal, přátelé.

Jak si Mistr přál, převedl jsem jeho komedii, pokud to jen šlo, do našich současných poměrů. Bylo to nutné. Původní text byl vlastně lokální satirou na poměry v Liptákově kolem r. 1913. Kritizoval takové nešvary; jako je např. plivání na podlahu ve veřejných místnostech, karban, hamižnost, zbabělost, přetvářku, čili věci, kterým bychom dnes ani nerozuměli. Také jistou zemitost ve výrazech jsem musel utlumit. Bylo mi však líto nezachovat alespoň ta nejpůvabnější místa originálu. A tak jsem po dlouhém rozvažování postupoval velice... no myslím, že velice dobře jsem postupoval. Totiž, že z toho mého nového textu se občas ten původní Cimrmanův text jakoby vynoří, na chvíli, ano. Pak se zase zanoří. Následuje nový text a starý se nám vynoří. Ponoří se a zase nový text a pak se zase vynoří a opět zanoří a tímto systémem... prostě takhle bych mohl pokračovat...ještě jednou. Celkem je to tam pětkrát - to vynoření. A vy ten původní text dobře poznáte, protože ten je psán ve verších. Čili kdykoliv se během dramatu ozvou verše, tak to už je originál, ano. To už jsme se vlastně vynořili. Dalo by se obrazně říci. Pak jak verše skončí, tak se ponoříme. Také všechny písně jsou původní, i choreografie tanců. Tam si potom všimněte až budeme tančit, zvláště až bude docent Weigel tančit, tak si všimněte těch charakteristických cimrmanovských krokových variací, kterým se říkalo chromý jelen.

A původní jsou, milí přátelé, i kulisy, v nichž hru uvidíte. Kulisy jsme objevili náhodou v kuželníku tanvaldské restaurace Labuť. Dlouhá léta tam sloužili nikým nepovšimnuty jako přepážka mezi prostorem pro rozběh kuželkářů a pánskými toaletami. Tedy řeknu Vám, utrpěli z obou stran své. Ale my přesto hrajeme, z pietních důvodů, představení v těchto starých kulisách. A to z k

uželníkové strany. Možná, že si potom všimnete takové velké trhliny v pravé části bočního prospektu. Asi v těchto místech ta trhlina je. I když je pečlivě zašita je krásně vidět. Pamětník t^ě je nešťastné tanvaldské premiéry, pan Padevět, vypráví, že tudy opustil scénu sám autor.

No a na závěr našeho semináře o Mistrově životě a díle bychom Vám rádi představili, ukázali tuto vzácnou secesní židli. S typickým vejčitým vykrojením v opěradle. Bývala součástí tanvaldské restaurace Labuť. My ji říkáme mezi sebou Cimrmanova židle, nebo Cimrmanovka... taky Jaruška, ano. A bývalý hostinský této restaurace, dnes už dávno důchodce, starý vlastenec, Kurt Hainreich, tvrdí, že na této židli JC s oblibou alespoň jednou možná seděl. My na to máme takový rozdělovník, podle kterého, jak vidím, dnes má na ní po celé představení sedět výhradně docent Weigel.

Weigel: „Bohužel mi na ni stále sedal profesor Smoljak.“

Ano, to jsme viděli. Totiž to máte tak, říká se, že kdo na této židli sedá, do toho že pronikne něco z Cimrmanovy geniality. Ale je to skutečně jenom pověra, protože jsou mezi námi někteří, kteří na ní sedají, jak jste viděli, jak mohou i mimo pořadník, a stále nic.